

N:o 11.

Ank. till Riksd. kansli den 21 maj 1887, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Riksdagens år 1886 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1885.

(I. A.)

Statsutskottet, till hvars behandling ofvannämnda revisionsberättelse jemte de i anledning deraf från vederbörande embetsverk och myndigheter till Kongl. Maj:t afgifna utlåtanden och förklaringar blifvit hänvisad, får nu, efter tagen kännedom af dessa handlingar och inhemtande af de för ärendenas utredning i öfrigt erforderliga upplysningar, underställa Riksdagens pröfning de af revisorerne gjorda framställningar, som ansetts från utskottets sida påkalla yttrande; kommande utskottet att härvid följa den ordning, som i revisionsberättelsen blifvit iakttagen.

Ulriksdals lustslott samt Haga lustslott och park.

§ 1.

(Rev. ber. pag. 10 och 12. — Utl. pag. 349—351.)

I afseende å 1885 års räkenskaper för Ulriksdals och Haga slott hafva revisorerne anmärkt, att räkenskaperna i två uppgifna fall sak-

Bih. till Riksd. Prot. 1887. B. 4 Saml. 1 Afd. 9 Häft.

1

Ang. ofullständig verificering af slottens räkenskaper.

nat nödig fullständighet och verificering. Sålunda lemnade räkenskaper för Ulriksdals slott ingen annan upplysning angående den bland slottets inkomster upptagna vinst af jordbruket, 1,207 kronor 14 öre, än att i densamma inginge dels värde af hö och halm m. m. 972 kronor 80 öre och dels »belopp, hvarmed kontant ingående poster öfverstigit de, som blifvit utgifna», 234 kronor 34 öre; och bland utgifterna för Haga slott finnes en utan all slags verifikation upptagen post af följande lydelse: »Trädgården. Omkostnaderna utöfver inkomsterna genom försäljning från växthus, orangeri, bänkar och köksträdgården jemte sandförsäljning 457 kronor 15 öre.

I häröfver afgifna särskilda förklaringar har kamreraren vid ifrågavarande lustslott hemställt, att såväl fullständig räkning öfver Ulriksdals slotts inkomster och utgifter för jordbruket med dertill hörande verifikationer, som ock vederbörliga verifikationer till den af revisorerne omförmälda utgiftspost vid Haga lustslott, hvilka samtliga handlingar finnes upprättade, måtte, med anledning af revisorerernas förenämnda anmärkning, insändas till kammarrätten för att biläggas slottens räkenskaper för år 1885.

Den af revisorerne anmärkta ofullständigheten i berörda räkenskaper synes alltså komma att blifva vederbörligen rättad, hvadan utskottet hemställer,

att Riksdagen må vid de afgifna förklaringarne låta bero.

Arméförvaltningen.

§ 2.

(Rev. ber. pag. 55; Utl. pag. 352—354.)

*Ang. utgifter-
na från för-
slags-anlaget
till skrifmate-
rialter och ex-
penser, ved
m. m.*

Vid den af Riksdagens revisorer år 1883 företagna granskning af statsverkets räkenskaper för år 1881, hade, enligt hvad i förevarande revisionsberättelse påpekas, revisorerne framlagt en af dem åvägabragt utredning angående användandet af de i riksstaten uppförda expensmedlen samt dervid yttrat, bland annat, att en ytterligare och noggrannare undersökning af dessa medels användande skulle vara så mycket mera önskvärd, som derigenom sannolikt betydliga besparingar för statsverket skulle kunna föranledas; och hade revisorerne såsom ett bland de sätt, hvarpå dylika besparingar kunde åstadkommas, an-

gifvit att noggrannare kontroll öfver vaktbetjente borde iakttagas med afseende på bränsleförbrukning, renhållning, städning och liknande förrättningar. I häröfver afgifven förklaring hade statskontoret, med afseende särskildt på den här ofvan berörda frågan, yttrat att med hänseende till de fordringar, som i öfrigt ställes på embetsverkens vaktbetjening, svårligen af dem kunde fordras fullgörande af de hithörande bestyr, som föranledde de hufvudsakliga kostnaderna, såsom skurning af golf, tvättning af fönster och paneler, renhållning af latriner, förstugor och trappor m. m., oafsedt den omständigheten att denna personal i allmänhet vore af sina egentliga bestyr fullt upptagen.

Nu hafva revisorerne, hvilka hvarken hade sig bekant, hvilka fordringar, som ställes på embetsverkens vaktbetjening, eller, i saknad af upplysning om betydelsen och beskaffenheten af deras egentliga bestyr, med bestämdhet kunde förneka, att denna personal i allmänhet vore af nämnda bestyr fullt upptagen, fäst uppmärksamhet vid åtskilliga förhållanden, som, åtminstone hvad arméförvaltningen anginge, synts utvisa, att vaktbetjeningens egentliga bestyr der icke vore af den tidsödande beskaffenhet, att denna betjening icke medhonne en hel mängd förrättningar utöfver nämnda bestyr. Såsom exempel härpå hafva revisorerne med stöd af de från arméförvaltningens räkenskaper hemtade upplysningar anfört, dels att alla eller åtminstone de flesta hos arméförvaltningen anstälde vaktmästare syntes hafva uppburit 40 kronor hvar i kvartalet för städning, som, för revisorerne, hvilka saknade annan upplysning om förhållandet, än den anordningarna och requisitionerne lemnade, synts hafva blifvit af vaktmästarna sjelfve verkstald; dels att förste vaktmästaren vid arméförvaltningen erhållit godtgörelse för diverse utbetalningar och förrättningar, bland hvilka särskildt förekommit bärningar af böcker; dels att en vaktmästare requirerat och erhållit särskild betalning med 32 kronor för eldning af 2 kaminer och med 53 kronor 40 öre för eldning af 4 kakelugnar och 1 kamin i arkivrummet; samt dels att för tillsyn under 3 dagar öfver transport af 70 famnar ved från Kornhamnstorg till arméförvaltningens lokal utbetalts 25 kronor.

Då förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., från hvilket ofvannämnda utgifter bekostats, blifvit öferskridet med 4,566 kronor 45 öre, samt detta ogynsamma förhållande syntes hafva bort mana till så stor hushållning som möjligt till minskande af bristen, hade revisorerne, som funnit ofvan anmärkta förhållanden antyda, att tillfälle till besparingar icke saknats, velat fästa Riksdagens uppmärksamhet å oförmälda utgifter.

Till genmäle mot revisorernes omförmälda framställning har arméförvaltningen i deröfver afgifvet utlåtande anført, hurusom ofvanberörda sysslande med rengöring o. d., med hvars anordnande embetsverkets tjänstemannapersonal icke kunnat taga omedelbar befattning, blifvit inom arméförvaltningen, såsom i andra embetsverk och jemväl, efter hvad förvaltningen kunnat utröna, inom Riksdagens egna, dess utskotts och revisorers lokaler på entreprenad upplåten åt verkets betjening, hvilken utfört densamma med tillhjälp af hustrur, barn, tjänstefolk eller legde arbetare; och då, enligt hittills rådande uppfattning, hvilken också syntes med sakens natur öfverensstämmande, den embetsverkens vaktmästare tillagda afföning borde utgöra ersättning för de dem sjelfve personligen enligt instruktioner, arbetsordningar och reglementen åliggande göromål, men icke berättiga staten att äfven förfoga öfver deras husfolks arbetskraft, vågade arméförvaltningen hysa den föreställning, att utbetalning af särskild ersättning för rengöring, eldning m. m. icke kunde gifva anledning till grundad anmärkning i annat fall, än derest ersättningen i fråga blifvit för högt tilltagen. Att sådant emellertid icke varit fallet, trodde sig arméförvaltningen hafva, vid jemförelse med hvad för dylika sysslanden inom andra statens eller Riksdagens lokaler blifvit utbetaldt, funnit. Att i alla fall utgiften för städning, oaktadt den blifvit nedbringad till mindre än 5 öre om dagen för hvarje rum, likväl till följd af storleken hos embetslokalen, hvilken omfattade 57 rum, i och för sig stigit till ett ej obeaktansvärdt belopp, vore ett faktum, som ej af arméförvaltningen kunde bestridas.

Vidkommande den af revisorerne såsom anmärkningsvärd framhållua betalning till legde bärare för transport af böcker, hvilken betalning af förste vaktmästaren utgifvits och blifvit honom af expensmedlen ersatt, men icke utgjort någon ersättning åt honom för eget arbete, så hade en dylik utgift icke, utan åsidosättande af den ständiga uppsättningen inom embetsverket, kunnat inbesparas medelst vaktbetjeningens användning för sådana till och från kammarrätten förekommande större transporter, hvilka under senare åren helt naturligt ökats i följd af de förhållanden, som det nya bokslutssättet och den förkortade bokslutstiden medfört, hvaremot mindre, så godt som dagligen inträffande transporter af räkenskaper, som från kammarrätten upplysningsvis måste lånas, alltid verkstälts af vaktbetjeningen utan särskild betalning.

Den likaledes anmärkta utdelningen af 25 kronor för tillsyn öfver leverans af ved för embetsverkets behof hade egt rum till en extra tjänsteman, som haft i uppdrag att kontrollera varans rigtiga leverering till mängd och beskaffenhet, under det arméförvaltningens förste

vaktmästare öfvervakat vedens transport till och inläggning i anvisad lokal; och sagda kontroll, hvars nödvändighet vore påtaglig och ledande till besparing för kronan, kunde icke anses godtgjord med mindre belopp än 25 kronor, då kontrollanten nödgats oafbrutet uppehålla sig å hamukajen under tre dagar från tidigt på morgonen till sent på aftonen.

Med anledning af det allmänna syftet i revisorerens förenämnda anmärkningar, har arméförvaltningen slutligen förklaradt, att arméförvaltningen ej haft någon möda osparad för att, såvidt ske kunnat, minska utgifterna å expensmedelanslaget; om hvilken arméförvaltningens verksamhet bevis kunde ur verifikationerna framdragas. Om, detta oakadt, utgifterna å detta anslag steg, så behöfde detta icke vara bevis på dålig hushållning, utan vore fast hellre en nödvändig följd af den på hela det militära administrationsområdet ständigt ökade verksamheten. Det vore denna, som komme sådana utgiftstitlar som tryckningskostnad och, om än i mindre mån, bokbinderiarbete att högst betydligt höjas. Kostnaderna för belysning och värme kunde vid det allt mer stegrade anspråket på eftermiddags- och nattarbete af tjänstemännen ej heller undgå ökning, om än genom ändamålsenligare anordningar desamma hittills kunnat hållas skäligen nere. Men arméförvaltningen vågade hålla före, att den i hvarje fall till jämförelsevis ringa belopp uppgående tillökningen i expensmedelsutgifter i sjelfva verket betecknade en behållning för kronan, hellre än en förlust.

Utskottet, som delar den i revisorerens förevarande anmärkning framträdande åsigt om önskvärdheten deraf, att någon besparing måtte kunna åstadkommas i arméförvaltningens utgifter från förslagsauslaget till skrifmaterialier och expenser, ved, m. m., har dock, då frågan om användandet af de i riksstaten under de särskilda hufvudtitlarne uppförda anslagen till expenser helt nyligen varit under utredning, icke ansett sig nu böra framkomma med något förslag i detta ämne.

Emellertid har Utskottet, med anledning af revisorerens omförmälda framställning, velat framhålla, att vaktmästarnes tjänsteåligganden synas böra omfatta åtskilliga af de bestyr, hvilka föranledt sådana utgifter, som de af revisorerne nu anmärkta.

Under uttalande af denna mening hemställer Utskottet,

att revisorerens omförmälda framställning för närvarande icke må till någon Riksdagens vidare åtgärd föranleda.

§ 3.

(Rev. ber. pag. 58. Utl. pag. 357—360, 363 och 364.)

*Ang. från
anslaget till
trängbatal-
jonen utbe-
tald kostnad
för en fest.*

Bland de till trängbataljonens räkenskaper hörande verifikationer hade revisorerne funnit en räkning å kostnaden för musik, förplägning, uppässning, m. m. vid en fest, som den 1 december 1885 anstälts å Ladugårdsgärdet gemensamt för trängbataljonen och kavalleriskolan, hvilken fest kostat tillsammans 260 kronor 25 öre. Den del af kostnaden för festen, som, enligt hvad räkningen utvisade, beräknats falla på »kavalleriskolan», eller $\frac{3}{5}$, hade, såvidt revisorerne kunnat inhemta, icke blifvit med statsmedel betald; hvaremot den på trängbataljonen belöpande andelen, eller $\frac{2}{5}$, af allmänna medel bekostats; hvilket senare förhållande revisorerne velat anmärka.

I häröfver infordrade yttranden och förklaringar hafva vederbörande chefsembete och förvaltningsdirektion anført, att trängbataljonens 1:sta kompani, som, till följd af bristen å egna lokaler, måst under vintern 1885—1886 inqvarteras i kavallerietablissemnet å Ladugårdsgärdet, under nämnda tid utspisats tillsammans med de derstädes samtidigt förlagda volontär- och korpralsskolorna ur indelta kavalleriet, i följd hvaraf bataljonschefen tillåtit manskapet vid detta kompani deltaga i den af kavalleriskolan ofvan nämnde dag anordnade festen, all den stund han befarat, att det skulle alstra dålig anda inom det då nyligen uppsatta kompaniet, om det, i synnerhet på en sådan dag, sett sig tillbakasatt, hvaremot, enär några medel ej vore för dylika tillställningar särskildt afsedda, och kostnaden således måste inskränkas till det allra oundgängligaste, någon dylik fest ej å Marieberg anordnats för det derstädes ensamt för sig förlagda 2:dra kompaniet; samt att, då vid bataljonen icke, såsom vid äldre trupper, finnes särskildt besparade medel, som mot redovisning finge användas »till förbättrande af manskapets portion vid högtider och andra tillfällen», den anmärkta kostnaden för berörda fest blifvit uti förvaltningsdirektionens redogörelse afförd under rubrik: »uppsättningskostnader, diverse».

Jemte återopande af hvad bemälda myndigheteter sålunda anført, har arméförvaltningens intendentsdepartement, som funnit, att vederbörande bataljonschef och förvaltningsdirektion vid trängbataljonen i det af revisorerne anmärkta hänsende öfverskridit sin befogenhet, då på deras omedelbara föranstaltande af statsmedel bestridts utgifter,

hvilkas behörighet saknat stöd i de för den ekonomiska förvaltningens handhavande vid truppen meddelade allmänna föreskrifter, från hvilkas efterlefnad afvikelse ej bort ske i annan ordning än efter dertill erhållet bemyndigande af Kongl. Maj:t, dock ansett sig böra framhålla dels att då festligheter af sådan beskaffenhet som den ifrågavarande sedan längre tid tillbaka årligen pläгат anordnas såväl för manskapet vid hufvudstadens garnisonsregementen som för eleverne vid den i hufvudstadens omedelbara granskap inom ofvan nämnda etablissement förlagda kavalleriskolan vid större helger och andra tillfällen, det syntes hafva varit svårt att undvika, att den del af trängbataljonens manskap, som vid tidpunkten för firandet af denna fest var förlagd vid bemälda etablissement, deltog e uti densamma, dels ock att, då, under det dylika kostnader vid kavalleriskolan blefve guldne från de för köksaffallet vid dess matinrättning inflytande inkomster, hvilka finge användas, efter skolechefens bepröfvande, till det vid skolan kommenderade manskapets gagn och uppmuntran, enahanda kostnader vid garnisonstrupperna bestredes från de uti det åt hvarje särskild trupp författningsenligt anvisade och på den af Kongl. Maj:t fastställda normalportionsstaten grundade mathållningsanslag uppkommande besparingar, hvilka blefve en följd af sådana inom det af arméförvaltningen årligen fastställda normalportionspriset medgifna afvikelser från nyssnämnda normalportionsstat, hvilka innefattades uti så kallade tillämpningsstater, som stundom till penningvärdet något understege normalstaten, men vid den då nyligen uppsatta trängbataljonen inga sådana besparingar kunnat förefinnas, förevarande anmärkning ej syntes arméförvaltningen böra skäligen medföra annan påföljd, än att det borde åläggas förvaltningsdirektionen vid trängbataljonen att framdeles, i den mån dylika besparingar kunde uppstå, till statsverket från dem återbära hvad sålunda blifvit af allmänna medel obehörigen utgifvet.

Då på grund af den utaf arméförvaltningens intendentsdepartement öfver revisorernas framställning afgifna förklaring torde kunna antagas, att hvad som, enligt hvad revisorerne här ofvan anmärkt, blifvit af allmänna medel obehörigen utgifvet, kommer att blifva statsverket ersatt samt det i allt fall är att emotse, att ifrågavarande slags utgifter för framtiden icke må komma att på nu anmärkta sätt bestridas, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må vid den afgifna förklaringen låta bero.

§ 4.

(Rev. ber. pag 58; — utl. pag. 358—360, 365—367.)

Ang. för
trängbatal-
jonen
anskaffade
servis-
artiklar.

Enligt hvad revisorerne vid granskningen af arméförvaltningens räkenskaper vidare inhemtat, hade bland verifikationerna till redovisningsräkningen för det extra anslaget till organiserande af en trängbataljon samt stab för trängen upptagits en räkning å 326 kronor 32 öre för ett antal servisartiklar, såsom

1 bränvinsflaska, $\frac{1}{2}$ dussin bränvinsglas, $\frac{1}{2}$ dussin fiskvinsglas, en plättplåt med flere af revisorerne uppgifna effekter.

Ifrågavarande servisartiklar, hvilka samtliga med undantag af plättplåten, som mottagits af ekonomiuppbördsmanen, aflemnats till trängbataljonens förråd, vore enligt revisorerne förmenande uppenbarligen icke afsedda eller behöfliga för *manskapets* utspisning; och då, så vidt revisorerne hade sig bekant, befäl och underbefäl vid garnisons-trupperna icke i allmänhet egde rätt att på statsverkets bekostnad erhålla dylika effekter, hade revisorerne velat anmärka förhållandet.

Chefsembetet och förvaltningsdirektionen vid trängbataljonen hafva i häröfver afgifna yttranden hufvudsakligen anført:

att trängbataljonen mindre vore att anse såsom vanlig »garnisons-trupp», enär hvarken dess befäl eller stammanskap under längre tid än en månad af året vore sammandraget till *hela* sin styrka, utan endast de erforderliga rekryt- och underbefälsskolorna, med vid dessa kommanderadt befäl tjenstgjorde under hela året eller större delen deraf;

att för det vid kavalleriskolorna å Ladugårdsgärdet, infanteriskolorna å Karlsborg och vid garnisonskommenderingen i Karlskrona m. m. kommenderade befälet — med hvilket trängbataljonens befäl i förevarande hänseende vore närmast jemförligt — servispersedlar af nu ifrågavarande beskaffenhet blifvit för allmänna medel anskaffade;

att det vid trängbataljonen tjenstgörande befälet, som till följd af denna tjenstgöring måste vara boende på Marieberg, nödgades der intaga sina måltider, dervid detta befäl, i anseende dertill att å Marieberg icke funnes anordnad servering af lagad mat, vore hänvisadt att låta måltiderna åt sig serveras i de för befälet upplåtta lokaler, till följd hvaraf erforderlig servis syntes böra bestås nämnda befäl, ett förhållande, hvilket jemväl inträffade med den del af befälet, som enligt organisationen inkallades till repetitionsöfningar endast under

en månad hvarje år, och som åtnjöte hvarken inqvarterings- eller servissättning;

att det fåtaliga befäl, som under vintermånaderna vore i tjänstgöring vid skolorna, vore så strängt upptaget att, med afseende å tjänstens rätta bedrivande, tillfälle att kunna intaga sina måltider å tjänstgöringsstället nödvändigt måste detsamma beredas, hvilket skäl äfven antagligen varit det bestämmande, då på statsverkets bekostnad dylik servis anskaffats vid kavallerietablisementet å Ladugårdsgärdet, hvilket till sitt läge vore mest jemförligt med Marieberg; samt

att, på ofvanstående grunder, bataljonschefen å ena sidan ej ansett sig böra afslå förvaltningsdirektionens framställning om inköp af servis för det till tjänstgöring vid bataljonens skolor inkallade befäl och underbefäl, samt förvaltningsdirektionen å andra sidan ansett sig hafva egt befogenhet att, på sätt som skett, till det gjorda inköpet använda de för bestridandet af »uppsättnings- och andra i och för organisationens genomförande erforderliga kostnader» anvisade medel, i öfverensstämmelse med kongl. brefvet den 31 Oktober 1884.

Med förmålan att det syntes arméförvaltningen ostridigt, att vederbörande bataljonschef och förvaltningsdirektion jemväl i afseende å den nu ifrågavarande åtgärden öferskridit sin befogenhet, har arméförvaltningen å intendentsdepartementet vidare anført, att arméförvaltningen, derest bataljonschefen, på sätt som vederbort, hos förvaltningen gjort framställning om berörda materiels anskaffande, otvifvelaktigt och af enahanda skäl, som gjort sig gällande i dylikt hänseende rörande likartade framställningar för befälet ej mindre vid kavalleriets och infanteriets volontär- och korpralsskolor å Ladugårdsgärdet och å Karlsborg samt vid garnisonskommenderingen i Karlskrona, än äfven vid Göta artilleriregementes detachment å Oskar Fredriksborg, funnit sig manad att, om äfven med någon inskränkning och modifikation af de särskilda serviseffekternas antal och beskaffenhet, hos Kongl. Maj:t tillstyrka anskaffningsåtgärden, hvadan det följaktligen syntes arméförvaltningen, som om vid den i detta afseende afgifna förklaringen borde få bero.

Af handlingar, som genom herr statsrådet och chefen för landförsvarsdepartementet tillhandahållits statsutskottet, har utskottet inhemtat, dels att herr statsrådet i skrifvelse af den 4 februari innevarande år anmodat generalbefälhafvaren i fjerde militärdistriktet att, då af arméförvaltningens ofvan anförda yttrande syntes framgå, att statens medel vid ifrågavarande inköp användts i vidsträcktare mån, än som vore förenligt med ett klokt och hushållsaktigt handhafvande af desamma, vidtaga särskildt föreskrifna åtgärder, dels ock att det för

ofvanberörda servisartiklar utbetalda belopp, 326 kronor 32 öre, blifvit till trängbataljonens reservkassa återburet.

Hvad sålunda i detta ärende förekommit har utskottet ansett sig endast böra för Riksdagen

omförmåla.

Marinförvaltningen.

§ 5.

(Rev. ber. pag. 74. — Utl. pag. 373.)

Ang. anmärkt ofullständighet i marinförvaltningens räkenskaper.

I marinförvaltningens räkenskaper för år 1886 hade, enligt hvad revisorerne omförmåla, förekommit en titel »äldre segel- och ångfartyg», under hvilken utan någon närmare specifikation redovisats för utgifter till reparation och underhåll af vissa flottan tillhöriga fartyg. I titelsammandraget (n:o 41) öfver utgifter vid Karlskrona station hade sålunda under ofvannämnda räkenskapstitel exempelvis upptagits följande utgiftsposter:

1885 februari	27	materialkostnad	.....	5,997: 89.
„ mars	27	dito	.....	4,807: 65.
„ april	27	dito	.....	4,777: 56.
„ maj	29	dito	.....	3,374: 06.

o. s. v.

De verifikationer, till hvilka vid en hvar af ifrågavarande utgiftsposter lemnades hänvisning, upptoge endast en mot utgiftsposten i sammandraget svarande summa, som användts för »äldre segel- och ångfartyg»; till följd hvaraf det icke kunde af räkenskaperna utrönas, hvilka särskilda fartyg, som påkostats reparation, och till huru stort belopp reparationskostnaden för hvarje fartyg uppgått.

Med anledning häraf hade revisorerne velat uttala den önskan, att vid räkenskaperna måtte komma att fogas en fullständig förteckning å alla de fartyg och båtar, som afsåges med uttrycket »äldre segel- och ångfartyg», samt att räkenskaperna måtte varda så inrättade, att upplysning ur dem måtte kunna erhållas såväl om beloppet af de medel, som för reparation af hvart och ett af dessa fartyg årligen utgafves, som om de särskilda ändamål, för hvilka medlen användts.

I det af marinförvaltningen, med anledning af de utaf reviso-

rerne vid granskningen af förvaltningens räkenskaper för revisionsåret gjorda anmärkningar, afgifna utlåtande, meddelas, att före år 1878 blifvit i enlighet med den af marinförvaltningen fastställda titeluppgift upplagd en specialtitel i räkenskapen för hvarje särskildt fartyg, hvarigenom samtliga utgifter för dettas reparation och underhåll funnes på ett ställe sammanförda. Men nämnda år hade marinförvaltningen ansett den förenkling lämpligen kunna vidtagas, att utgifterna för en del äldre fartyg sammanfördes under gemensam titel: »äldre segel- och ångfartyg». Skulle en återgång till den äldre anordningen befinnas nyttigt och ändamålsenlig, ansåge marinförvaltningen emellertid icke svårighet möta därför.

En förändring med afseende å uppställningen af räkenskapen i sådant syfte, som i senare delen af revisorernes ifrågavarande uttalande funnes angifvet, kunde äfven genomföras, ehuru ej utan svårighet. Der-till skulle förändringen otvifvelaktigt föranleda ökad behof af arbetskrafter och dermed ökad kostnad för räkenskapsföringen.

Då, enligt hvad af marinförvaltningens omförmälda yttrande framgår, hinder icke möter mot vidtagande i hufvudsakliga delar af de utaf revisorerne föreslagna åtgärder till förenämnda räkenskapers fullständigande, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes meddela föreskrifter till vinnande, såvidt ske kan, af den utaf revisorerne afsedda fullständigare bokföringen af de utgifter, hvilka utgå till reparationer och underhåll af flottans »äldre segel- och ångfartyg».

§ 6.

(Rev. ber. pag. 75. Utl. pag. 382).

Vid granskning af Karlskrona stations räkenskaper för år 1885 hade revisorerne fäst uppmärksamheten derå, att upphandling af utspisnings- eller proviantartiklar i några fall skett till väl höga pris. Sålunda hade genom kontrakt den 30 september 1885 emellan förvaltningsdirektionen vid nämnda station, å ena, och Karlskrona mejeri, å andra sidan, öfverenskommit, att mejeriet skulle under tiden från och med den 1 november 1885 till och med den 31 december 1886 under hand och i mån af behof leverera »smör, prima mejeri-, af fullgod beskaffenhet» emot

Ang. upphandling af utspisnings- och proviantartiklar vid Karlskrona station.

1 krona 5 öre per skålpund. Enahanda pris hade ock, enligt hvad verifikationerna utvisade, betalats till samma mejeri för levererad smör under öfriga månader (januari—oktober) af år 1885.

Deremot hade enligt två andra den 29 september 1885 upprättade kontrakt mellan samma direktion och två enskilda personer, hvarigenom de senare förbundit sig att under tiden från den 1 november 1885 till och med den 31 december 1886 till matinrättningen i skeppsgossekasernen samt matros- och båtsmanskasernen i Karlskrona under hand och i mån af behof leverera »smör, färskt, enligt besigttningsreglementet», priset för denna vara bestämts till 69 kronor per centner för skeppsgossekasernen och 68 kronor 93 öre för matros- och båtsmanskasernen. Under öfriga månader af år 1885 hade för smör till nämnda matinrättningar betalats något högre pris, eller omkring 74 öre per skålpund.

I det första af de återopade kontrakten vore antydt, att anbud å leveransen blifvit infordrade, samt i de två senare, att auktioner å leveransen blifvit hållna. Deremot saknades i såväl det ena som andra fallet uppgift å de pris, som, förutom de antagna, erbjudits; till följd hvaraf det ej kunde utrönas, huruvida de godkända anbuden varit de lägsta.

Jemväl i fråga om en annan proviantartikel, kumminost, hade det synts revisorerne, att ett väl högt pris blifvit af vederbörande utfäst. Genom leveranskontrakt af den 30 september 1885 hade nemligen förvaltningsdirektionen förbundit sig att för sådan vara betala 37 kronor 90 öre per centner.

I Stockholm hade samma artiklar upphandlats:

för flottans behof för 72,5 öre per skålpund smör och 24,95 öre per skålpund kumminost; samt för garnisonstruppernas behof för i allmänhet 72,5 öre per skålpund smör och 25 öre per skålpund kumminost.

Med anledning af revisorerne anförda framställning har förvaltningsdirektionen vid flottans station i Karlskrona afgifvit förklaring, hvilken blifvit af öfriga i frågan hörda myndigheter återopad. I denna förklaring har förvaltningsdirektionen anført, att det nog vid första påseendet kunde synas anmärkningsvärdt, att förvaltningsdirektionen den 30 september 1885 afslutat kontrakt med en leverantör om leverans af smör till pris af 1 krona 5 öre skålpundet, då direktionen dagen förut med annan leverantör kontraherat om dylik leverans till pris af 68,93 à 69 kronor centner. Men att om i betraktande toges ej mindre, att i förra fallet leveransen gälde flottans sjukhus, och det smör, som skulle der levereras, vore afsedt för de sjukas derstädes be-

spisande, för hvilket ändamål det, uppå särskild derom af förste läkaren vid stationen gjord framställning, skulle vara mejerismör af bästa beskaffenhet, hvaremot i senare fallet den kontraherade varan, afsedd för leverans vid matinrättningarne i stationens kaserner, utgjordes af vanligt norrlands- eller finskt smör, än ock att den qvantitet smör, som dagligen användes för de sjukas bespisande i flottans sjukhus, vore jemförelsevis obetydlig och dagligen måste af leverantören transporteras till förbrukningsstället, så tedde sig förhållandet helt annorlunda, och den förut skenbart anmärkningsvärda prisskilnaden syntes helt naturlig.

Uti auktionsprotokollet funnes på vanligt sätt antecknade de pris, som, förutom de antagna, erbjudits vid upphandlingarne för matinrättningarne.

Å leveransen af mejerismör till sjukhuset hade inom förelagd tid inkommit allenast ett anbud, nemligen det af förvaltningsdirektionen godkända, af Karlskrona mejeri afgifna.

I afseende å frågan om den af förvaltningsdirektionen enligt kontrakt af den 30 september 1885 upphandlade kumminosten hade förvaltningsdirektionen anhållit att få fästa uppmärksamheten derå, att å denna leverans offentlig auktion blifvit hållen och att vid densamma intet annat pris erbjudits å ifrågavarande proviantartikel, än det af förvaltningsdirektionen antagna.

I § 274 af reglementet för flottan, första delen, föreskrifves, att anskaffning af varor utaf den beskaffenhet, som de i revisorerens föresvarande framställning omförmälda, skall ske antingen genom upphandlingsauktion, infortrade anbud eller under hand, och att af dessa utvägar den bör anlitas, som antages leda till de för kronan förmånligaste vilkor. På grund häraf synes anledning icke förefinnas till erinran i afseende å det sätt, hvarpå ifrågavarande upphandlingar ombesörjts; deremot har utskottet vid jemförelse med det pris, som berörda varor vid de af revisorerne omförmälda tidpunkter i allmänhet inom landet betingat, funnit, att desamma blifvit anskaffade på för kronan synnerligen oförmånliga vilkor. Sedan emellertid uppmärksamheten blifvit fäst å berörda förhållanden, anser sig utskottet ega anledning antaga, att för framtiden vid upphandlingar af ifrågavarande slag kronans fördel kommer att noggrannare än vid de af revisorerne nu anmärkta fall tillgodoses, hvadan utskottet hemställer,

att revisorerens förenämnda framställning för närvarande icke må till någon Riksdagens åtgärd föränleda.

§ 7.

(Rev. ber. pag. 77. Utl. pag. 375 och 384.)

Ang. anskaffning af fönsterskärmar för vissa boställshus i Karlskrona.

Revisorerna, som vid granskning af Karlskrona stations räkenskaper för revisionsåret funnit, att för så väl stationsbefälhafvarens som varfschefens boställe anskaffats fönstermarkiser och persienner för en kostnad af tillsammans 776 kronor 25 öre, hafva velat ifrågasätta, huruvida staten skäligen borde belastas med utgifter af denna art, och i anledning deraf fäst uppmärksamheten å förhållandet.

Efter det varfschefen vid flottans station i Karlskrona, i afgifvet yttrande öfver revisorernes framställning i denna del, anført, att ifrågavarande utgift berott derpå, att dylika persedlar upptagits i inventarieförteckningarna för omförmälda boställen, samt att anledning sålunda icke förefunnits, hvarföre de icke skulle kompletteras vid senast inträffade kassation, har marinförvaltningen, enligt hvad i dess ofvannämnda utlåtande öfver revisorernes vid granskning af marinförvaltningens räkenskaper framställda anmärkningar omförmäles, meddelat varfscheferne föreskrift derom, att anskaffning och underhåll af ifrågavarande slags inventarier för boställslägenheter icke måtte för framtiden bekostas af å stat anvisade medel.

Utskottet, som ansett anmärkningsvärdt, att berörda effekter blifvit för allmänna medel inköpta och alltså funnit revisorernes framställning fullt befogad, har emellertid, då till följd af revisorernes omförmälda anmärkning och den åtgärd, densamma framkallat, statsutgifter af ifrågavarande beskaffenhet icke vidare torde kunna förekomma, velat hemställa,

att Riksdagen må vid den i förevarande fråga afgifna förklaringen låta bero.

Läroanstalterna för öfveråriga döfstumma.

§ 8.

(Rev. ber. pag. 295; Utl. pag. 411.)

Ang. behållning å anslaget till döfstummanstalten i Skara.

Af det å åttonde hufvudtiteln med 49,200 kronor för år 1885 uppförda extra ordinarie anslaget till uppehållande af undervisningen vid tre läroanstalter för öfveråriga döfstumma hade, enligt hvad revi-

sorerne omförmåla, genom kongl. brefvet den 3 oktober 1884 för döfstummeanstalten i Skara anvisats ett belopp af 16,400 kronor. Af denna anstalts räkenskaper för revisionsåret hade revisorerne inhemtat, att de öfverskott, som uppstått å berörda, till anstalten anvisade medel, och hvilka öfverskott, vid årets början utgörande 6,302 kronor 11 öre, vid dess slut uppgått till 8,303 kronor 81 öre, blifvit för anstaltens räkning på deposition insatta i Skaraborgs enskilda bank samt i räkenskapen balanserade under titel: »för statsverket reserverade medel»; men då besparingarne å ifrågavarande anslag rätteligen bort återleveras till statskontoret, hade revisorerne ansett sig böra anmärka förhållandet.

I häröfver afgifvet utlåtande har direktionen för ifrågavarande döfstummeanstalt anfört, att, så länge direktionen icke förständigats att till statskontoret insända de från ett år till ett annat uppkomna öfverskottsmedel, direktionen ansett det vara dess pligt att för statsverkets räkning förvalta dylika behållningar och att med dem förfara i enlighet med kongl. brefvet af den 26 augusti 1873. Direktionen hade haft så mycket mera anledning att ause detta förfarande hafva varit det rigtiga, som det egt rum alltsedan år 1880, utan att förr än nu vid granskningen af 1885 års räkenskaper hafva blifvit föremål för anmärkning. Det vore för öfrigt öfverflödigt påpeka, att genom detta förfarande icke förlust, utan sannolikt vinst, tillskyndats statsverket, då, derest dessa medel öfverlemnats åt statskontoret, knappast så hög ränta kunnat å dem beredas, som den bankinrättning lemnat, der de nu varit insatta. Icke heller syntes behöfva påpekas, hurusom direktionens både ansvar och omtanke lättas, derest föreskrift gifves om öfverskottsmedlens öfversändande för hvarje år till statskontoret. Allenast derom ansåge sig direktionen för sådant fall böra anhålla, att, enär de redan uppkomna behållningarne vore i Skaraborgs läns enskilda bank insatta på deposition med sex månaders uppsägning, tillräckligt rådrom måtte lemnas direktionen för de sålunda insatta medlens uppsägning och lyftande.

Enligt hvad utskottet inhemtat har Kongl. Maj:t den 4 februari innevarande år anbefalt direktionen öfver läroanstalten i Skara för öfveråriga döfstumma att så fort ske kan till statskontoret inleverera de å det för anstaltens uppehållande beviljade anslag till 1886 års slut uppkomna besparingar samt i enlighet härmed framgent förfara; vid hvilket förhållande Utskottet endast velat hvad i detta ärende förekommit för Riksdagen

omförmåla.

Amiralitetskrigsmanskassan.

§ 9.

(Rev. ber. pag. 319—322; Utl. pag. 413—417.)

*I fråga om
nytt regle-
mente för
kassan.*

Revisorerna, som vid besök i Karlskrona egnat särskild uppmärksamhet åt granskningen af amiralitetskrigsmanskassans räkenskaper hade funnit dessa på grund af det föråldrade sätt, hvarpå de varit upplagda och förda, sakna önskvärd öfverskådlighet, hvarjemte registrering och diariiföringen syntes revisorerna vara bristfälliga. I sistnämnda afseende hade det särskildt ådragit sig revisorernas uppmärksamhet, att kassans ombudsman icke fört fullständigt diarium öfver de hos kassan belånade skuldebref och inteckningar. Enligt 37 § i det för amiralitetskrigsmanskassan gällande reglemente ålåg det ombudsmannen, som skulle »öfver alla hypoteken hålla en noggrann annotationsbok», att hos direktionen anmäla de inteckningar, som borde förnyas; och utan fullständigt diarium syntes ombudsmannens skyldighet i sistnämnda hänseende svårigen kunna fullgöras och ej heller direktionen kunna vaka öfver, att ombudsmannen ordentligen fullgjorde hvad honom i detta fall ålåg.

I sammanhang härmed hade revisorerna velat meddela, att de enligt gällande reglemente vid kassan anstälde tjänstemännens antal, enligt revisorernas förmenande, vore väl stort. Tjänstemännen vore nemligen, förutom en föredragande civilledamot med arfvode, en sekreterare, en ombudsman, en kamrerare, en kassör, en revisor och en kammarskrifvare.

Anledningen till de anmärkningar, som kunde göras mot förvaltningen af ifrågavarande pensionsinrättning, syntes i främsta rummet vara att söka deruti, att det för inrättningen gällande reglemente, hvilket utfärdats den 26 oktober 1838, vore alltför föråldradt för att kunna med fördel tillämpas under nuvarande, förändrade förhållanden. Också hade vid flera tillfällen förslag väckts om reglementets omarbetande, dervid äfven framhållits, att genom flera, tid efter annan anbefalda tillägg och ändringar i kassans reglemente det vore svårt för den, som icke egnade särskild forskning åt flottans pensionering, att vinna säker kännedom om de stadganden, som i ena eller andra hänseendet fortfarande vore gällande.

Då ej mindre förändrade bestämmelser i afseende å grunden för

pensioneringen af största delen af de flottans corpser och stater, hvilka icke vore afsedda att indragas, blifvit fastställda, än ock pensioneringen af flottans och lotsverkets gemenskap, som förut ålegat amiralitetskrigsmanskassan, blifvit öfvertagen af statsverket, och följaktligen de i gällande reglemente för kassan intagna bestämmelser i vissa delar undergått väsentlig rubbning, samt med hänsyn jemväl till de förslag om förändringar äfven i andra delar af samma reglemente, som blifvit dels vid flere öfverrevisioner väckta, dels ock af såväl komitén för ordnandet af flottans pensionsväsende som kassans direktion ifrågasatta, hade Kongl. Maj:t, som funnit berörda reglemente böra omarbetas, i bref af den 22 juli 1877 uppdragit åt kassans direktion att uppgöra och till Kongl. Maj:t inkomma med förslag till förnyad förordning och reglemente för amiralitetskrigsmanskassans styrelse och förvaltning.

Då emellertid, enligt hvad revisorerne inhemtat, dylikt förslag ännu icke blifvit afgifvet, hade revisorerne velat framhålla önskvärdheten deraf, att en författning för ordnandet af ifrågavarande pensionsinrättnings styrelse och förvaltning måtte varda med det snaraste utarbetad och till efterrättelse fastställd.

Öfver revisorerne omförmälda framställning hafva särskilda utåtanden afgifvits såväl af direktionen öfver amiralitetskrigsmanskassan som af kassans kamrerare och dess ombudsman. Med hänvisande till hvad i dessa å sid 413—417 i den tryckta revisionsberättelsen intagna förklaringar i öfrigt finnes anfördt, har utskottet ansett sig böra påpeka, hurusom bemälda direktion i sitt förenämnda utåtande förklarar sig på det lifligaste instämma uti hvad revisorerne anført beträffande önskvärdheten af ett nytt reglemente för kassan; hvarjemte direktionen åberopat att direktionen, som, till följd af från Kongl. Maj:t erhållna remisser, åren 1851 och 1862 afgifvit särskilda förslag till nytt reglemente för kassan, hvilka förslag dock icke vunnit Kongl. Maj:ts godkännande, i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 21 mars 1885, efter att af Kongl. Maj:t hafva erhållit uppdrag att utarbeta nytt förslag till reglemente för kassan, hemstält, uppå anförda skäl, att antingen 5,000 kronor förslagsvis måtte ställas till direktionens förfogande, på det att direktionen måtte blifva satt i tillfälle att för arbetets utförande under direktionens ledning använda person eller personer, stående utom kassans direktion och ordinarie tjänstemannapersonal, eller ock att direktionen måtte blifva befriad från det förenämnda uppdraget, hvilket, med hänsyn till angelägenheten af att arbetet snarligen måtte blifva verkställt, föreslogs, derest senaste alternativet godkändes, böra uppdragas åt särskilda, sakkunniga personer.

Med anledning af hvad direktionen öfver amiralitetskrigsmanskassan sålunda anført, har utskottet till en början velat erinra, att, derest det skulle befinnas lämpligt att åt bemälda direktion lemna uppdrag att uppgöra förslag till nytt reglemente för kassan, det, enligt utskottets förmenande, synes ligga inom omfånget för direktionens åligganden att föranstalta om dylikt förslags utarbetande, utan att direktionen därför må ega anspråk på, att ett särskildt belopp för ändamålet ställes till direktionens förfogande. Hvad vidare beträffar revisorernes framställning om önskvärdheten deraf, att en författning för ordnandet af ifrågavarande pensionsinrättnings styrelse och förvaltning måtte varda med det snaraste utarbetad och till efterrättelse fastställd, anser sig utskottet böra biträda den af revisorerne i detta afseende uttalade mening, och vid sådant förhållande har utskottet funnit Riksdagen böra hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t behagade vidtaga åtgärder för ändamålets vinnande.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga under förnyad ompröfning, huruvida icke nytt reglemente för amiralitetskrigsmanskassan må böra utarbetas och till efterrättelse fastställas.

Statens jernvägstrafiks pensionsinrättningar.

§ 10.

(Rev. ber. pag. 326; Utl. pag. 418.)

Ang. kostnaden för en begravningskrans.

Jemte förmålan att, enligt hvad af verifikationerna till räkenskaperna för statens jernvägstrafiks pensionsinrättning inhemtats, af inrättningens medel utbetalts kostnaden för en begravningskrans, hafva revisorerne, under åberopande af, att Riksdagens revisorer vid flera föregående tillfällen framställt erinringar mot att statsmedel användts för utgifter af samma beskaffenhet, som den nu anförda, anmärkt, att ifrågavarande kostnad icke bort med pensionskassans medel bestridas.

På sätt revisorerne meddelat, hafva framställningar i enahanda syfte som den nu omförmälda under senare åren ofta blifvit af Riksdagens revisorer gjorda; och i föreliggande revisionsberättelse finnes äfven på annat ställe anmärkning framställd mot en för dylikt ändamål

i räkenskapen upptagen utgift, ehuru densamma, på grund af hvad i den deröfver afgifna förklaringen meddelats, synts mera hänförlig till en bokföringsåtgärd och därför icke ansetts böra i förevarande utlåtande särskildt omförmälas. De hädangångna personer, hvilkas minne på ifrågavarande sätt hedrats, hafva utan tvifvel samtliga gjort sig väl förtjente om det allmänna, men ändock synas revisorerne i förevarande hänseende gjorda anmärkningar ur principiell synpunkt vara fullt befogade. Då emellertid hithörande frågor städse måste blifva af synnerligen grannliga natur, och redan ur denna synpunkt önskligt vore, att de ej vidare måtte återkomma, har Utskottet trott sig genom att bringa detta ämne till allmänna kännedom kunna bidraga dertill, att anledningar till anmärkningar af förevarande beskaffenhet måtte för framtiden kunna förebyggas; hvadan Utskottet velat revisorerne ifrågavarande framställning för Riksdagen

omförmäla.

§ 11.

Hvad för öfrigt blifvit af revisorerne anmaldt och erinradt har utskottet funnit dels vara af beskaffenhet att lämpligen böra tagas i öfvervägande vid behandling af de utgiftsanslag, revisorerne framställning berör, dels hafva medfört åsyftad rättelse, dels vara genom vederbörandes utlåtanden nöjaktigt förklaradt, dels ej vara af den vikt, att, oaktadt förklaringen icke varit fullt tillfredsställande, någon Riksdagens åtgärd bort af förhållandena påkallas, dels slutligen icke hafva varit af beskaffenhet att från utskottets sida påkalla något yttrande.

Stockholm den 21 maj 1887.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.
